

דוח דיון וניתוח של ההנהלה - הצעת מתווה חקיקה להערות הציבור (במסגרת פרויקט שיפור הדוחות)

מחלקה מקצועית - יוני 2011

לקהל לקוחותינו וידידינו שלום רב,

בחודש יוני 2011, כחלק מפרויקט "שיפור הדוחות" אשר מועד תחילתו המתוכנן הינו בהתייחס לדוחות התקופתיים לשנת 2011, פרסם סגל הרשות לניירות ערך טיוטת מתווה חקיקה להערות הציבור המתמקדת בדוח דיון וניתוח של ההנהלה (להלן - "טיטת מתווה החקיקה").

במסגרת השינויים וההתאמות המתוכננים להתבצע במסגרת פרויקט "שיפור הדוחות", מתוך מטרה לפשט את הדוחות ולשפר את הרלוונטיות שלהם, מוצע, בין היתר, לרכז דרישות גילוי בעלות תכלית דומה או זהה ולמקדן. צעדים אלו יצמצמו את עלויות האיתור והניתוח של פריטי המידע על ידי משתמשי הדוחות ויובילו לביטול כפילויות מיותרות. בהתאם למתווה המתוכנן, לאחר השלמת הפרויקט, יהא מורכב הדוח התקופתי מן הדוחות הכספיים, דוח הדירקטוריון (בשמו החדש - דוח דיון וניתוח של ההנהלה, להלן: "דוח ההנהלה"), דוח תיאור עסקי התאגיד (שיכלול פרק מימון ונזילות ופרק סיכונים) ודוח ממשל תאגידי, כאשר לכל דוח בפני עצמו תכלית מוגדרת משלו ודרישות גילוי ספציפיות להשגתה, כך שיחדיו, הדוחות המרכיבים את הדוח התקופתי יאפשרו למשתמשי הדוחות לקבל החלטת השקעה מושכלת.

טיטת מתווה החקיקה מציעה, בין היתר, כי במקום דוח הדירקטוריון הקיים יובא דוח הנהלה במתכונת חדשה אשר תכליתו מתן התייחסות למצב ענייני התאגיד ולהיבטים נוספים, מנקודת ראותם של הגורמים האמונים על הניהול והפיקוח בתאגיד. על רקע האמור ועל מנת להבהיר את תכליתו של הדוח והגילוי הניתן במסגרתו, מוצע לשנות את שמו ל - "דוח דיון וניתוח של ההנהלה". כמו כן, מוצע להרחיב את זהות החותמים על הדוח כך שבנוסף לחתימות יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל החברה הנדרשות במצב הקיים יחתמו עליו גם מקבל החלטות התפעוליות הראשי ויו"ר הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (אם ועדה כזו נדרשת על פי דין).

טיטת מתווה החקיקה מציינת כי ההנהלה האמונה על הניהול והפיקוח בתאגיד היא הגורם המתאים ביותר לדון, לנתח ולהסביר את מצב עסקי התאגיד, ובכלל זה את השפעת המגמות וההתפתחויות בסביבה הכלכלית של התאגיד והפעולות המהותיות שביצע התאגיד עצמו על מצב עסקי התאגיד וביצועיו. לפיכך, נראה על פניו שמוטב לקבוע כללי דיווח מבוססי עקרונות בלבד. אולם, לאור העובדה שאיכות הסברי ההנהלה לגבי מצב עסקי התאגיד עשויה להשתנות, כתלות בעורכי הדוח ומידת היכרותם את עסקי התאגיד, מוצע להוסיף לכללים אלה דברי הסבר והנחיות ליישום לגבי אופן עריכת הדוחות, ובמסגרת התקנה עצמה לכלול רק את העקרונות העיקריים על פיהם נדרש התאגיד לערוך את סקירת ההנהלה.

עקרונות אלה כוללים את הדרישה לכלול דיון וניתוח מאוזן ומקיף המתבסס על המידע המהותי שהוצג והדיון והניתוח שהובאו בפני ההנהלה; הדרישה כי הדיון והניתוח יתייחס למדדים העיקריים המעידים על הביצועים הפיננסיים של התאגיד, והדרישה שהדיון והניתוח יתייחסו להשפעות של המגמות וההתפתחויות בסביבה הכלכלית ושל הפעולות שביצע התאגיד על מצב עסקי התאגיד וביצועיו. לצורך זה, כוללת טיטוט מתווה החקיקה דברי הסבר והנחיות ליישום עקרונות עריכת דוח ההנהלה (סעיף ג' לטיטוט מתווה החקיקה) במסגרתם מותווים העקרונות המנחים שימשו בעריכת דוח ההנהלה, הכוללים דרישה להתייחס לנושאים ספציפיים (תוצאות הפעילות, מצב כספי ומקורות הוניים, תזרימי מזומנים, נזילות, מגמות ואי וודאות ועוד) וכן עקרונות עריכה מוגדרים, לרבות דרישה לנקוט בגישת ההנהלה, שימוש בלשון ברורה, התמקדות בהיבטים מהותיים, הימנעות מחזרה על מידע, שימוש בכלים גרפיים, הקפדה על מבנה לוגי ועוד.

דרישות הגילוי הקיימות

כזכור, דוח הדירקטוריון במתכונתו הנוכחית כולל פריטי מידע מגוונים כלהלן:

- (א) הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד, תוצאות פעולותיו, הונו העצמי ותזרימי המזומנים שלו;
- (ב) חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם;
- (ג) הוראות גילוי בהיבטים שונים של ממשל תאגיד;
- (ד) הוראות גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של התאגיד;
- (ה) רכישות עצמיות;
- (ו) גילוי ייעודי למחזיקי אגרות חוב.

במסגרת הודעה שפורסמה לתאגידים המדווחים בחודש פברואר 2010, ובכדי להקל על עריכת דוח הדירקטוריון וקידום תכליתו, התבקשו התאגידים לכלול בתחילת דוח הדירקטוריון, **רק** את הסברי הדירקטוריון ואילו את יתר פריטי הגילוי לכלול תחת תתי פרקים נפרדים. כן הובהר לתאגידים במסגרת הודעה זו כי על הדירקטוריון מוטלת החובה לתת במסגרת דוח הדירקטוריון, גילוי אשר ישקף את התפתחות ומצב עסקי התאגיד לאשורם, מנקודת מבט הדירקטוריון, תוך מתן דגש לעניינים החשובים והמהותיים המשפיעים על עסקי התאגיד, ובדרך של מתן מידע מאוזן (חיובי ושלילי כאחד) אודות התאגיד. התאגידים התבקשו בנוסף, להימנע מהתייחסות לפרטים לא רלוונטיים ומחזרה מיותרת על מידע הכלול במסגרת פרקים אחרים בדוח התקופתי (לדוגמה, הדוחות הכספיים ותיאור עסקי התאגיד).

ליקויים בדרישות הגילוי הקיימות

במסגרת בדיקות שיטתיות שערך סגל הרשות לדיווחים תקופתיים ורבעוניים של תאגידים מדווחים, מצא סגל הרשות כי במספר לא מבוטל של מקרים, דוחות הדירקטוריון היו ערוכים במתכונת שלא תאמה את הנדרש בתקנות, תוך התייחסות טכנית, בלתי מספקת או לא בהירה להתפתחות בעסקי התאגיד, אשר היוותה למעשה חזרה מילולית על נתונים מתיאור עסקי התאגיד ונתונים כספיים מן הדוחות הכספיים. זאת, מבלי להביא במסגרת הדוח הסברים על דרך של דיון וניתוח, מנקודת מבט הדירקטוריון וכפי שנדונו בישיבות הדירקטוריון עצמן.

ליקוי מהותי נוסף הינו שדוח הדירקטוריון במתכונתו הנוכחית כולל פריטי גילוי שאינם רלוונטיים במישרין לתכליתו העיקרית של הדוח (הסברי ההנהלה), ואילו פריטי גילוי אחרים אשר יש לתת אותם מנקודת מבט ההנהלה אינם כלולים במסגרתו.

עיקרי השינויים במתווה המוצע ביחס לדוח הדירקטוריון במתכונתו הנוכחית

להלן סקירה תמציתית של עיקרי השינויים בין המתווה המוצע לדוח הדירקטוריון:

1. **כללי** - מוצע כי חלף דוח הדירקטוריון הקיים יובא דוח הנהלה במתכונת חדשה אשר תכליתו מתן התייחסות מנקודת מבט ההנהלה למצב ענייני התאגיד ולהיבטים נוספים. כאמור לעיל, ההנהלה האמונה על הניהול והפיקוח בתאגיד היא הגורם המתאים ביותר לדון, לנתח ולהסביר את מצב עסקי התאגיד, השפעת המגמות וההתפתחויות בסביבה הכלכלית של התאגיד והפעולות המהותיות שביצע התאגיד עצמו על מצב עסקי התאגיד וביצועיו. לפיכך, מוצע לקבוע כללי דיווח מבוססי עקרונות לפיהם על ההנהלה לסקור במסגרת דוח ההנהלה את מצב עסקי התאגיד כפי שהיא סוקרת אותו לצרכים פנימיים;
2. **חתימה על דוח ההנהלה** - מוצע כי דוח זה, יאושר על ידי הדירקטוריון ויחתם בשם התאגיד בידי יו"ר הדירקטוריון, המנהל הכללי, מקבל ההחלטות התפעוליות הראשי (כהגדרתו ב-IFRS 8 "מגזרי פעילות"), וכן בידי יו"ר הועדה לבחינת הדוחות הכספיים, אם ועדה כזו נדרשת על פי דין. אם אין בתאגיד ועדה כאמור, יחתם דוח ההנהלה גם בידי נושא

המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים; מדובר בהרחבה של זהות החותמים ביחס למצב הקיים לפיו דוח הדירקטוריון נחתם על ידי יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל החברה בלבד. כמו כן, מוצע כי יצוינו שמות חברי ההנהלה, ובכללם אנשי המפתח הניהוליים (כהגדרתם ב-24 IAS "גילוי על צדדים קשורים") שאינם חברי דירקטוריון ואינם נמנים על אלו החותמים על דוח ההנהלה;

3. **העברת פריטי גילוי שאינם עונים על תכלית הדוח והעברת פריטי גילוי מתאימים אל הדוח** - כל פריטי הגילוי שאינם בגדר הסברי ההנהלה למצב עסקי התאגיד יועברו (בכפוף להתאמות) מדוח ההנהלה לפרקים אחרים בדוח התקופתי, ובכלל זה פריטי גילוי הקשורים בממשל תאגידי, בסיכוני שוק (דוח גלאי), סיכוני תזרים (דוח תזמ"ז), הערכות שווי ועוד (לעניין זה, ראו נספח א' לטיטוט מתווה החקיקה הכולל פירוט בדבר דרישות הגילוי ומיקומן לאחר השלמת פרויקט שיפור דוחות ולאחר התאמות מסוימות). במקביל, יועברו אל דוח ההנהלה מספר דרישות מידע עיקריות המבוססות על הערכות ההנהלה או מהוות חלק מן התוכנית העסקית של התאגיד (במובנה הרחב) המצויות כיום במסגרת התוספת הראשונה לתקנות ניירות ערך (פריטי התשקיף וטיטוט תשקיף - מבנה וצורה), התשכ"ט-1969, כגון הגילוי לגבי אסטרטגיה, יעדים, צפי להתפתחות בשנה הקרובה ומגמות והתפתחויות בסביבה הכלכלית;
4. **בקרה על מידע שניתן ביחס לשנת הדיווח** - התאגידים יידרשו לכלול במפורש בדוח ההנהלה, התייחסות למידע תחזיתי שניתן בעבר בהתייחס לשנת הדיווח. מוצע לדרוש ניתוח של התוצאות בפועל אל מול המידע התחזיתי, וזאת בכדי לאפשר בקרה על מתן מידע תחזיתי. בחינה זו תכלול מתן גילוי בדבר המידע התחזיתי, התשתית העובדתית, ההערכות וההנחות שעל בסיסן הוכן המידע התחזיתי, ומתן הסבר להבדלים העיקריים בין התוצאות בפועל למידע התחזיתי וההערכות והתחזיות בבסיסן;
5. **בקרה על הערכות ותחזיות רווח** - על מנת למנוע מתן תחזיות והערכות רווח הנשענות על הערכות והנחות לא מבוססות, תאגידים מדווחים אשר יכללו הערכות ותחזיות רווח יידרשו לוודא שמידע זה, בין אם ניתן בדוח ההנהלה ובין אם מחוצה לו, הינו מבוסס וזאת, על דרך של **דרישה כי מידע כאמור יבוקר על ידי רואה החשבון המבקר** (בדומה לדין האירופאי הנהוג ביחס להערכות ותחזיות רווח).

טיטוט מתווה החקיקה כוללת שלושה נספחים כדלקמן:

- מיפוי דרישות הגילוי הנוכחיות בדוח הדירקטוריון ומיקומן לאחר השלמת הפרויקט;
- דין משווה (סקירה) של דרישות גילוי בנושא במדינות מרכזיות בעולם);
- מיפוי דרישות הגילוי שבבסיסן תחזיות הנהלה (מידע על פי תקני IFRS, תקנות ניירות הערך השונות והנחיות גילוי).

סגל רשות ניירות ערך ממזמין את ציבור המשתמשים בדוחות להגיב לטיטוט מתווה החקיקה. הערות ותגובות הציבור לטיטוט תתקבלנה עד יום ה-7 באוגוסט 2011.

יובהר כי האמור לעיל מהווה סקירה תמציתית של הטיטוט אשר אינה מהווה תחליף לקריאת נוסחה המלא.

**בברכה,
המחלקה המקצועית**